

Ajoneuvojen määräaikaikatsastuksen arvosteluperusteet

TRAFI/664120/03.04.03.00/2018

Määräyksen tausta ja säädöserusta

Liikenteen turvallisuusvirasto on antanut 15 päivänä toukokuuta 2018 ajoneuvolain (1090/2002) 53, 53 a ja 58 §:n nojalla määräyksen ajoneuvojen määräaikaikatsastuksen arvosteluperusteista (TRAFI/182560/03.04.03.00/2018). Määräyksellä on osaltaan pantu täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivit moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen määräaikaikatsastuksista sekä direktiivin 2009/40/EY kumoamisesta 2014/45/EU (katsastusdirektiivi) ja ajoneuvojen rekisteröintiasiakirjoista annetun neuvoston direktiivin 1999/37/EY muuttamisesta 2014/46/EU (rekisteröintitodistusdirektiivi). Määräyksen voimaantulon jälkeen Euroopan komissio on huomauttanut, että määräyksen kohdassa 4 olevat vaatimukset katsastustodistuksen tarkemmasta sisällöstä eivät vastaa riittävän tarkasti katsastusdirektiivin vaatimuksia. Määräyksen tarkoituksena on muuttaa määräyksen 4 kohtaa siten, että se vastaa edellä mainitun direktiivin vaatimuksia. Muilta osin uusi määräys vastaa 15 päivänä toukokuuta 2018 ajoneuvojen määräaikaikatsastuksen arvosteluperusteista annettua määräystä.

Katsastusdirektiivi, rekisteröintitodistusdirektiivi ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/47/EU unionissa liikennöivien hyötyajoneuvojen liikennekelpoisuutta koskevista teknisistä tienvarsitarkastuksista ja direktiivin 2000/30/EY kumoamisesta (tienvarsitarkastusdirektiivi) annettiin 3 päivänä huhtikuuta 2014. Kansallisesti direktiivien mukainen lainsäädäntö on pitänyt antaa 20 päivään toukokuuta 2017 mennessä ja lainsäädännön on pitänyt olla voimassa viimeistään 20 päivänä toukokuuta 2018.

Katsastusdirektiivissä vahvistetaan vähimmäisvaatimukset yleisillä teillä käytettävien ajoneuvojen määräaikaikatsastusten järjestelmälle. Kansallisesti ajoneuvon määräaikaikatsastuksesta säädetään ajoneuvolain (1090/2002) 6 luvussa. Määräaikaikatsastuksella tarkoitetaan ajoneuvolain 3 §:n 13 kohdan mukaan ajoneuvon käytön aikaista määräajoin suoritettavaksi säädettyä ajoneuvon kunnon ja rekisteriin merkittyjen tietojen tarkastamista. Ajoneuvolaissa säädetään ajoneuvon hyväksymisestä ja hylkäämisestä määräaikaikatsastuksessa, vikojen ja puutteellisuuksien arvostelusta sekä katsastustodistuksesta. Lain 53 §:n mukaan liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset määräaikaistarkastuksen tarkastuskohteista ja tarkastusmenetelmistä. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa myös tarkemmat määräykset vikojen ja puutteellisuuksien luokittelusta ajoneuvolain 53 a §:n nojalla sekä katsastustodistuksen sisällöstä ajoneuvolain 58 §:n nojalla.

Määräyksen valmistelu

Määräys on valmisteltu virkatyönä Liikenteen turvallisuusvirastossa.

Määräyslun­noksesta on pyydetty lausunnot 31.10.-21.11.2018 välisenä aikana. Annetut lausunnot ja tiedot niiden huomioimisesta valmistelussa on kirjattu liitteenä olevaan kommenttikooteseen.

Määräyslun­nosta ei tarvitse ennak­notifioida teknisten määräysten ilmoitusmenettelyn mukaisesti, koska määräyksen muutettavan kohdan tarkoituksena on noudattaa EU:n sitovia säädöksiä. Muilta osin määräyslun­nos vastaa voimassa olevaa määräystä TRAFI/182560/03.04.03.00/2018, joka on aikaisemmin notifioitu edellä mainitun menettelyn mukaisesti (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/1535).

Arvio määräyksen vaikutuksista

Määräyksen 4 kohdan katsastustodistusta koskevien vaatimusten muuttamisella on välitön vaikutus katsastusyriytyksiin, jotka joutuvat muuttamaan katsastustodistuksensa sisällön ja numeroinnin vastaamaan määräyksen vaatimuksia. Uuden katsastustodistuslomakkeen käyttöönoton ei kuitenkaan arvioida aiheuttavan merkittäviä kustannuksia.

Määräysmuutoksen myötä asiakkaiden on helpompi arvioida katsastustodistuksen sisältövaatimusten täyttymistä, kun vaatimukset ovat samat kuin muissa EU-maissa.

Yksityiskohtaiset perustelut

Ajoneuvolain 58 §:n 1 momentin mukaan määräaikaikatsastuksesta annetaan todistus, josta on selvittävä katsastuksen tulos, seuraavan katsastuksen ajankohta sekä mahdolliset 57 §:n mukaiset määräajat ajoneuvon korjaamiselle. Momentin mukaan liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset todistuksen sisällöstä. Ajoneuvolaissa ei säädetä tarkemmin todistuksen muodosta, jotta myös täysin sähköisen todistuksen käyttäminen on tulevaisuudessa mahdollista (HE 9/2017 vp).

Määräyksen 4 kohdan vaatimuksilla toimeenpannaan katsastusdirektiivissä säädetyt katsastustodistusta koskevat minimivaatimukset.

Määräyksen 4 kohdan johtolausesta muutetaan siten, että katsastustodistuksen tulee sisältää vähintään kohdassa luetellut tiedot ja niitä vastaavat yhdenmukaistetut koodit tai kirjaimet. Aikaisemmin määräyksessä on vaadittu joko kohdassa lueteltuja tietoja tai niitä vastaavia yhdenmukaistettuja koodeja. Johtolause muutetaan vastaamaan katsastusdirektiivin vaatimusta, jonka mukaan katsastustodistuksessa on oltava sekä vaaditut tiedot että niiden koodit. Lisäksi kansalliset vaatimukset, joilla ei ole direktiivin mukaista yhdenmukaistettua koodia, luetteloidaan aikaisemmasta poiketen kirjaimin, jotta ne erottuvat direktiivin vaatimuksista.

Samankohdan alakohdissa lueteltuihin yhdenmukaistettuihin koodeihin lisätään kaarisulkeet myös ennen numeroita, jotta yhdenmukaistettujen koodien muoto vastaa katsastusdirektiivin muotoa.

Määräyksen 4 kohdan 1-5 alakohtiin ei tehdä muutoksia, koska ne vastaavat jo katsastusdirektiivin vaatimuksia. Samankohdan 6-10 alakohdat muutetaan vastaamaan katsastusdirektiivin vastaavia kohtia. Kansalliset vaatimukset, joita ei edellytetä katsastusdirektiivissä, siirretään kirjaimin luetelluiksi A-D alakohdiksi.

Alakohtien 6 ja 7 sanamuoto muutetaan katsastusdirektiivin sanamuodon mukaiseksi, mutta niiden tarkoitus säilyy ennallaan. Alakohdassa 6 tulee näin ollen ilmoittaa edelleen tarkastuskohteet ja niissä havaitut puutteet sekä niiden luokittelu. Alakohdassa 7 tulee ilmoittaa katsastuksen tulos, eli ajoneuvon hyväksyminen, hylkääminen tai ajokieltoon määrääminen katsastuksessa taikka katsastuksen keskeyttäminen.

Alakohtaan 8 siirretään aiemmin alakohdassa 10 ollut vaatimus seuraavan katsastuksen määräajasta. Lisäksi kohtaan lisätään vaatimus katsastustodistuksen voimassaolon päättymispäivän ilmoittamisesta, jos tätä tietoa ei anneta muulla tavoin. Jos katsastus on hylätty, tähän kohtaan merkitään, milloin ajoneuvo on viimeistään hyväksyttävä jälkitarkastuksessa tai määräaikaikatsastuksessa, ja milloin ajoneuvon mahdollinen ajokielto alkaa.

Alakohtaan 9 siirretään aiemmin alakohdassa 12 ollut vaatimus katsastustoimipaikan nimen ja katsastajan allekirjoituksen tai tunnisteen kirjaamisesta.

Alakohtaan 10 lisätään kohta muut tiedot, jonka alla voidaan esittää tapauskohtaisesti erilaisia katsastukseen liittyviä tietoja. Muiden tietojen sisältöä ei tarkemmin määrätä, vaan kohdan on tarkoitus olla avoin paikka sellaisten tarpeelliseksi katsottujen tietojen ilmoittamiseen, joita ei määräyksessä muuten edellytetä ilmoitettavaksi.

Aiemmin alakohdassa 8 ollut vaatimus vähäisten vikojen ja puutteellisuuksien korjaamisen määräajasta siirretään uuteen alakohtaan A. Vastaavaa vaatimusta ei ole katsastusdirektiivissä, joten se siirretään kansallisena vaatimuksena alakohtaan A.

Aiemmin alakohdassa 9 ollut vaatimus sovellettujen säännösten ilmoittamisesta siirretään alakohdtaan B. Vaatimuksen sanamuotoa tarkennetaan siten, että sovellettujen säännösten lisäksi on ilmoitettava sovelletut määräykset. Vastaavaa vaatimusta ei ole katsastusdirektiivissä, joten se siirretään kansallisena vaatimuksena alakohdtaan B.

Aiemmin alakohdassa 11 ollut vaatimus, eli sen ilmoittaminen, jos ajoneuvo on poistettu liikennekäytöstä, siirretään kansallisena vaatimuksena alakohdtaan C. Vaatimusta muutetaan hieman siten, että tämä tieto on annettava vain, jos ajoneuvo on poistettu liikennekäytöstä.

Aiemmin alakohdassa 13 ollut vaatimus katsastuspäätöstä koskevan oikaisuvaatimusohjeiden antamisesta siirretään kansallisena vaatimuksena alakohdtaan D.

Määräyksen 4 kohtaan ei edellä mainittujen sanamuotoa ja järjestystä koskevien muutosten lisäksi tehdä muita muutoksia, eli vaatimuksia ei lisätä aiempaan määräykseen verrattuna.

Määräykseen lisätään uusi 5 kohta, jossa määrätään katsastustodistusta koskevien määräysten siirtymäajasta. Siirtymämääräyksen mukaan ennen 1 päivää huhtikuuta 2019 annettavaan katsastustodistukseen saa soveltaa tämän määräyksen määräyksiä tai määräyksen voimaan tullessa voimassa olleita määräyksiä katsastustodistuksesta.

Määräyksen liitteen 1 C15.1 OBD-järjestelmä kohtaan lisätään tarkastusmenetelmäksi todistuksista tapahtuva tarkastaminen. Voimassa olevan määräyksen liitteen 1 ympäristöhaittoja ja pako-kaasupäästöjä koskevassa C15 kohdassa on mainittu tarkastusmenetelmänä todistukset, minkä on tarkoitettu soveltuvan myös kohtaan C15.1. Liikenteen turvallisuusvirastolle on kuitenkin tullut palautetta, että kohdan soveltamisessa on epäselvyyttä, koska todistuksia ei ole mainittu erikseen kohdassa C15.1, jossa kuitenkin mainitaan tarkastusmenetelmänä merkkivalo ja testeri. Kohtaa täsmennetään paremmin tarkoitustaan vastaavaksi, jotta sen soveltaminen on helpompaa ja yhdenmukaisempaa.

Määräyksen aikataulu

Määräys annetaan 21.12.2018 ja se tulee voimaan 31.12.2018.

Määräyksestä viestiminen

Hankkeen aloittamisesta ja määräyshankepäättökseen hyväksymisestä on tiedotettu Liikenteen turvallisuusviraston verkkosivuilla sekä sähköpostitse tieliikenteen määräysvalmistelun tiedotuslistalle ilmoittautuneille. Määräyksen lausuntokierroksesta tiedotettiin Liikenteen turvallisuusviraston verkkosivuilla sekä tieliikenteen määräysvalmistelun tiedotuslistalle ilmoittautuneille.

Valmis määräys julkaistaan Liikenteen turvallisuusviraston verkkosivuilla ja Finlexissä. Määräyksen antamisesta tiedotetaan Liikenteen turvallisuusviraston verkkosivuilla sekä erikseen sidosryhmille.

LIITTEET:

Kommenttikooste